

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 073 Менеджмент
освітньо-професійної програми Менеджмент

Силабус освітнього компонента УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ
підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності
073 Менеджмент, за освітньо-професійною програмою Менеджмент

Розробник: Черчик Л.М., професор кафедри менеджменту, доктор економічних наук,
професор

Погоджено

Гарант ОПП Менеджмент

Ірина ВОЛИНЕЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту
протокол № 2 від 04 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри

Наталія ХОМІЮК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 073 Менеджмент, Менеджмент, Перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 4
		Семестр 8
		Лекції 26 год.
		Практичні (семінарські) 26 год.
		Самостійна робота 60 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Черчик Лариса Миколаївна,

Науковий ступінь – доктор економічних наук

Вчене звання – професор

Посада – професор кафедри менеджменту

Контактна інформація викладача:

Телефон 0501944505

Електронна пошта: Cherchyk.Larysa@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація. «Управління конкурентоспроможністю» належить до нормативних освітніх компонентів і спрямований на формування фахових компетенцій у сфері конкурентоспроможності шляхом оволодіння системою теоретично-методологічних аспектів та практичних інструментів отримання загальних та професійних компетенцій для обґрунтування, розробки та реалізації рішень щодо здобуття конкурентних переваг і забезпечення конкурентоспроможності. Особлива увага приділяється вибору методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності в умовах інтенсифікації конкуренції, обґрунтування, та реалізації проєктів забезпечення конкурентоспроможності..

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити: освітні компоненти «Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання ризиків», «Менеджмент ЗЕД», «Стратегічний менеджмент», «Інноваційний менеджмент», «Проектний менеджмент».

Постреквізити: освітні компоненти: переддипломна практика з написанням кваліфікаційної роботи, підготовка кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета – формування комплексу знань про принципи, категорії, методи управління конкурентоспроможністю та оволодіння ними на базі інтеграції теоретичних і прикладних знань, здобутих у процесі вивчення нормативних освітніх компонентів, практичних умінь щодо управління конкурентоспроможністю підприємства.

Завданнями освітнього компонента є: виявляти основні конкурентні переваги та способи їх досягнення залежно від ситуації, що складається; засвоїти види конкурентних стратегій, основні типи ринків та відповідні їм ефективні стратегії конкуренції; основні моделі вибору конкурентних стратегій і способи їх реалізації; загальні та специфічні чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності організації; сутність загальної концепції менеджменту конкурентоспроможністю та їх особливості для організацій різних типів; здійснювати діагностику та аналіз становища підприємства у конкурентному середовищі; здійснювати діагностику та ревізію поточної конкурентної стратегії фірми; здійснювати аналіз конкурентних переваг, якими володіє підприємство, та визначити ті, що мають бути досягнутими в майбутньому для поліпшення його

конкурентоспроможності; виконувати розрахунки, пов'язані з оцінкою інтенсивності конкуренції; виконувати розрахунки та здійснювати аналіз одиничних, групових та інтегральних показників якості продукції, конкурентоспроможності підприємства; розробляти програми підвищення конкурентоспроможності для підприємства; визначати та конкретизувати функції управління конкурентоспроможністю підприємства.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Програмні результати навчання:

ПРН4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

Освоєння освітнього компонента «Управління конкурентоспроможністю» сприятиме формуванню таких soft skills як: ефективна комунікація, адаптивність, креативність, відповідальність.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бал
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю						
Тема 1. Теоретичні основи конкуренції	8	2	2	4		О, ПЗ/З
Тема 2. Парадигми конкурентоспроможності	9	2	2	4	1	О, ПЗ/З
Тема 3. Конкурентне середовище організації	9	2	2	4	1	О, ПЗ/З
Тема 4. Конкурентні переваги і конкурентні ходи	10	2	2	5	1	О, ПЗ/З
Тема 5. Конкурентні стратегії	10	2	2	6		О, ПЗ/З
Тема 6. Конкурентоспроможність продукції	10	2	2	6		О, ПЗ/З
Разом за модулем 1	56	12	12	29	3	18
Змістовий модуль 2. Напрями підвищення конкурентоспроможності підприємства						
Тема 7. Конкурентоспроможність підприємства	10	2	2	5	1	О, ПЗ/З
Тема 8. Система менеджменту конкурентоспроможності	10	2	2	5	1	О, ПЗ/З
Тема 9. Формування внутрішніх ключових компетенцій	10	2	2	5	1	О, ПЗ/З
Тема 10. Розробка та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності	10	2	2	5	1	О, ПЗ/З
Тема 11. Особливості формування та управління конкурентоспроможністю організацій різних типів	10	2	2	5	1	О, ПЗ/З
Тема 12. Оцінка рівня конкурентоспроможності	14	4	4	6		О, ПЗ/7
Разом за модулем 2	64	14	14	31	5	22
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Екзамен						60
Всього годин / Балів	120	26	26	60	8	100

Форми контролю: поточне оцінювання (обговорення (О), виконання практичних завдань (ПЗ)).

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота передбачає: підготовку до практичних занять відповідно до плану та графіку виконання завдань; оформлення результатів практичних завдань відповідно до плану самостійної роботи; підготовку до усіх видів контролю, зокрема написання поточних контрольних робіт та оцінювання рівня та вчасності виконання завдань. Завдання самостійної роботи здобувачів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані; не мають логічних і розрахункових помилок. Прийом і консультування щодо виконання завдань самостійної роботи здобувачів проводяться викладачем згідно встановленого графіку. Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами ОК та містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю (максимум 15 балів) за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез із виступом на конференції – 5 балів, без виступу – 3 бали за умови, що тематика публікацій відповідає змісту тем освітнього компонента; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену передбачає оцінку засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру та враховує бали поточного (40 балів) та підсумкового оцінювання (у вигляді модульних контрольних робіт та/або екзамену (60 балів)).

Екзамен складається у вигляді тестування згідно затвердженого розкладу. Тестові запитання складено відповідно до програми курсу. Містять 60 запитань з однією правильною відповіддю. Кожне запитання оцінюється в 1 бал. Максимальна оцінка 60 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на екзамен

1. Сутність і види економічної конкуренції.
2. Конкуренція як рушійна сила ринку. Елементи механізму конкурентної боротьби.
3. Конкуренція й підприємство.
4. Види конкурентоспроможності залежно від рівня й об'єкту аналізу.
5. Ринковий напрям теорії конкурентних переваг.
6. Ресурсний напрям теорії конкурентних переваг.
7. Основні складові конкурентного середовища.
8. Модель «п'яти сил конкуренції» М. Портера та її елементи.
9. Рушійні сили ринку та інтенсивність конкуренції.
10. Чинники, що впливають на силу конкурентної боротьби.
11. Методи оцінювання інтенсивності конкуренції.
12. Аналіз діяльності конкурентів.
13. Інформаційне забезпечення та структура аналізу діяльності конкурентів.
14. Методика побудови та інтерпретація конкурентної карти ринку та карти стратегічних груп.
15. Фактори, чинники та критерії конкурентоспроможності товару.
16. Оцінка конкурентоспроможності продукції.
17. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару та послуги.
18. Конкурентоспроможність продукції – основа формування конкурентоспроможності підприємства.
19. Методи оцінювання конкурентоспроможності продукції.
20. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару (послуг).
21. Сутність та співвідношення понять «ринкові чинники успіху», «ключові компетенції», «конкурентні переваги».
22. Властивості конкурентних переваг.
23. Види та джерела формування конкурентних переваг.
24. Система конкурентних стратегій підприємства.
25. Сутність поняття «конкурентна стратегія».
26. Найбільш поширені класифікації стратегії ринкової конкуренції.
27. Загальні стратегії конкуренції. Базові стратегії конкуренції.
28. Стратегії конкурентної поведінки підприємства.
29. Стратегії забезпечення конкурентоспроможності як комплексна стратегія.
30. Ситуаційне проектування конкурентної стратегії.
31. Адаптація стратегії конкуренції до особливостей динаміки ринку.
32. Чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства.
33. Аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємства: виробничий, маркетинговий, фінансовий, інноваційний, організаційно-культурний, кадровий, управлінський.
34. Методи оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства.
35. Системно-процесний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства.
36. Цикл управління конкурентоспроможністю.
37. Концепція розроблення та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності підприємства.
38. Програми підвищення продуктивності та якості як складової програм забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
39. Основні етапи розроблення програми підвищення конкурентоспроможності.
40. Реалізація програми підвищення конкурентоспроможності та моніторинг її перебігу.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді екзамену здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота

67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Критерії оцінювання результатів навчання:

90-100 балів (відмінно): здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в повному обсязі, у встановлені терміни й повно виконав завдання поточного оцінювання; відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки та прослідковується активність здобувача працює протягом усього курсу.

82–89 балів (дуже добре): здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; виконав більшу частину завдань поточного оцінювання; відповіді здебільшого правильні, усі передбачені силабусом навчальні завдання виконані, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані.

75-81 балів (добре): здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання; усі передбачені завдання виконані; деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67-74 балів (задовільно): здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60-66 балів (достатньо): здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

1-59 балів (незадовільно): здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Черчик Л. М. Менеджмент конкурентоспроможності : Конспект лекцій для аспірантів спеціальності 073 «Менеджмент». Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2023. 102 с.

2. Черчик Л., Кувіка Г. Сутність і складові менеджменту конкурентоспроможності закладів сфери гостинності. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки* : журнал. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. № 3 (29).

3. Черчик Л., Токарчук М. Організаційна культура як інструмент забезпечення конкурентоспроможності сучасного підприємства. Теорія та практика менеджменту: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (12 травня 2021 року, м. Луцьк) / відп. ред. проф. Л. М. Черчик. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 47-49.

4. Черчик Л., Лажнік А. Чинники забезпечення конкурентоспроможності туристичних компаній в умовах економіки вражень. Трансформація податкової та обліково-аналітичної систем в контексті сучасних кризових явищ: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці (Україна, 20 травня 2021 р.). Чернівці: Технодрук, 2021. С. 271-273.